

СТАНОВИЩЕ

От проф.д.н. Анелия Янева,

Югозападен университет „Неофит Рилски“, Институт за изследване на
изкуствата при БАН

По процедура, обявена от ЮЗУ „Неофит Рилски“, за присъждане на
образователната и научна степен „Доктор“

на Маргарита Братоева,

докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Хореография“,

с научен ръководител доц. Георги Гаров

професионално направление 8.3. – Музикално и танцово изкуство

Дисертацията на докторанта на самостоятелна подготовка Маргарита Братоева е
обсъдена и насочена към публична защита на 31 ян.2023.

Самата Маргарита Братоева е изминала целия професионален път на танцьор,
педагог, хореограф и изследовател. И затова напълно може да се гордее с
придобитите знания и умения. Завършва Националното училище за танцово
изкуство-София като артист-танцьор през 1986 и до 2011 е танцьор със запомнящо
се присъствие в репертоара на ансамбъл „Пирин“-Благоевград. Дипломира се като
бакалавър по „Хореографска педагогика“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ (1996) и
магистър по „Хореографска режисура“ от АМТИИ-Пловдив (2013); с авторски
постановки в ТФ „Астра“ и ДЮФА „Пиринска китка“-Благоевград (2012-2014), в
АНПТ-Сливен (2014-2015). Братоева е преподавател по основни дисциплини,
свързани с българския народен танц в специалност „Българска народна
хореография“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ (2013-2017), а от 2018 до 2022 е
командирана от МОН Р България като делегиран преподавател по български
народни танци в Болградска гимназия „Г. С. Раковски“ гр. Болград, Украйна.

Дисертацията на Маргарита Братоева *„Специфики, структура и методи при
изграждане на екзерсиса на основата на българския народен танц“* е много
добре структурирана. Съдържа три глави, увод и заключение. Общ обем 206 стр.

Първа глава „Танцова култура – еволюция и школи“ е исторически преглед на
съществуващите класическите танцови школи и класически екзерсис, за да
премине към характерния екзерсис, към развитието на българското
професионално танцово изкуство и българските заемки и модификации в
екзерсиса. Братоева започва от общите белези – обучението по танц и
педагогически школи по света, за да премине към частното – обучението по
български народни танци и специфичния екзерсис за български народни танци. За

да изведе спецификата на своя обект на изследване, Братоева подробно анализира и написаното по този въпрос от колегите-хореографи.

Приносна е **втора глава – „Анатомия на човешкото тяло и танцовото движение в екзерсиса“**, където се коментират биомеханичните показатели на един танцор, работата на мускулатурата, натоварвания, проблеми при сухожилията. При това анализите се правят не просто от гледна точка на човешката анатомия, а с препратки кое и как действа при професионалните танцори. Тези знания са особено необходими, когато педагогът изучава нови движения с възпитаниците си, но така също и при ежедневния танцов екзерсис, който трябва да е съобразен с натоварването и подготовката за репетиции или за представление.

Трета глава – „Специфики, структура, изграждане и методика на преподаване на екзерсиса на основата на българския народен танц“ - вниква в спецификите и извежда важните акценти при съставяне на екзерсиса за български народен танц. Именно тук докторантката е особено полезна с разсъжденията си и с изведените отличия между екзерсиса като учебно-тренировъчна система и екзерсиса за професионалните ансамбли, а от скоро – и екзерсиса при преподаване на дисциплината във университетите. Тук докторантката показва и своя личен опит като преподавател в ЮЗУ „Неофит Рилски“, но и педагог по български танци и български екзерсис в Украйна.

Поздравления за направеното описание на термините, което ще бъде полезно за всички видове екзерсиси. Както и речниковия формат – как се нарича движението в класическия екзерсис и какво в екзерсиса на българска основа.

Библиографията е доста обстойна и това е един от плюсовете на дисертацията.

Авторефератът по смисъл и съдържание отговаря на написаното в дисертацията. Библиографията наброява 236 източника, от които 134 са печатни издания, а останалите са интернет-източници.

Цитираните приноси напълно отговарят на извършеното от докторанта. Бих акцентирала върху някои от тях: изследване на двигателния апарат на човешкото тяло спрямо танцовото движение в екзерсиса (2); анализ на спецификата на екзерсиса на основата на българския народен танц (1) и различни по натовареност видове екзерсис (3); авторска методика за създаване на упражнения и екзерсис на основата на българския народен танц (5).

По темата на дисертацията има публикувани три статии:

- **Братоева**, Маргарита. Българският традиционен танц като основа за създаване на екзерсиса. Публикация от конференция В: Музика и танц. Традиции и съвременност, УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2017, с. 140-149.

- **Братоева**, Маргарита. Екзерсисът на основата на българския народен танц. Предпоставки за появата и методика на изграждане. – В: e-journal VFU, ВСУ „Черноризец Храбър“, 2019, № 12.
- **Братоева**, Маргарита. Екзерсисът на основата на българския народен танц. Кратка история и специфики. – В: Музикални хоризонти, 2019, № 7, с. 17-19.

Считам, че дисертацията на Маргарита Братоева е приносна, особено от гледна точка на това, че за първи път екзерсисът на основата на българския народен танц се разглежда в детайли – не само като поредица от танцови движения и комбинации, но и във връзка с натоварванията върху костната система, мускулатурата и сухожилията. Приноси са и съпоставките между класическия екзерсис и този в българския народен танц, а така също и предложените от М. Братоева модели екзерсис с различна насоченост – за загрявка и удоволствие в любителски ансамбли, които не тренират всеки ден; за професионални ансамбли, където екзерсисът е ежедневен и предвижда и по-голямо натоварване; при обучение на студенти във ВУЗ, с които освен усвояването на движенията се изисква и детайлно анализиране на методиката на преподаването им.

От гледна точка на гореизложеното, предлагам на високоуважаемото Научно жури да присъди на Маргарита Братоева образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 8.3. – Музикално и танцово изкуство.

3.04.2023

проф.д.н. Анелия Янева,
Югозападен университет „Неофит Рилски“,
Институт за изследване на изкуствата при БАН

OPINION

By Prof. Dr. Anelia Yaneva,

Neophyte Rilski Southwest University, Institute for Arts Research at BAS

According to the procedure announced by the Neofit Rilski University of Applied Sciences for awarding the educational and scientific degree "Doctor"

of Margarita Bratoeva,

doctoral student of independent training in the Department of Choreography,

with scientific supervisor associate professor Georgi Garov

professional direction 8.3. – Music and dance art

The dissertation of self-study doctoral student Margarita Bratoeva has been discussed and directed to public defense on January 31, 2023.

Margarita Bratoeva herself has traveled the entire professional path of a dancer, teacher, choreographer and researcher. And therefore he can be completely proud of the acquired knowledge and skills. He graduated from the National School of Dance Art-Sofia as an artist-dancer in 1986 and until 2011 was a dancer with a memorable presence in the repertoire of the ensemble "Pirin"-Blagoevgrad. He graduated as a bachelor in "Choreographic Pedagogy" at the Neophyt Rilski University of Applied Sciences (1996) and a master's degree in "Choreographic Directing" from AMTII-Plovdiv (2013); with original productions at TF "Astra" and DUFA "Pirinska kitka"-Blagoevgrad (2012-2014), at ANPT-Sliven (2014-2015). Bratoeva is a teacher of basic disciplines related to Bulgarian folk dance in the specialty "Bulgarian folk choreography" at the Neophyt Rilski University of Applied Sciences (2013-2017), and from 2018 to 2022 she was seconded by the Ministry of Education and Culture of Bulgaria as a delegated teacher of Bulgarian folk dances in Bolgrad High School "G. S. Rakovski" Bolgrad, Ukraine.

Margarita Bratoeva's dissertation "Specifics, structure and methods in building the exercise based on the Bulgarian folk dance" is very well structured. It contains three chapters, an introduction and a conclusion. Total volume 206 pages.

The first chapter "Dance culture - evolution and schools" is a historical review of the existing classical dance schools and classical exercise, in order to move on to the characteristic exercise, to the development of the Bulgarian professional dance art and Bulgarian borrowings and modifications in the exercise. Bratoeva starts from the common features - the training in dance and pedagogical schools around the world, to move to the private - the training in Bulgarian folk dances and the specific exercise for Bulgarian folk dances. In order to bring out the specifics of her research object, Bratoeva also analyzed in detail what was written on this issue by her fellow choreographers.

The second chapter - "Anatomy of the human body and the dance movement in the exercise" is useful, where the biomechanical indicators of a dancer, the work of the muscles, loads, problems with the tendons are commented on. In doing so, the analyzes are made not simply

from the point of view of human anatomy, but with references to what and how works in professional dancers. This knowledge is especially necessary when the pedagogue explores new movements with his students, but also in the daily dance exercise, which must be consistent with the load and preparation for rehearsals or for a performance.

The third chapter - "Specifics, structure, construction and teaching methodology of the exercise based on the Bulgarian folk dance" - delves into the specifics and brings out the important highlights when composing the exercise for the Bulgarian folk dance. It is here that the doctoral student is particularly useful with her reasoning and the differences between the exercise as a teaching and training system and the exercise for professional ensembles, and more recently, the exercise for teaching the discipline in universities. Here, the doctoral student also shows her personal experience as a teacher at the Neofit Rilski Secondary School, as well as a teacher of Bulgarian dances and Bulgarian exercises in Ukraine.

Congratulations on the description of the terms, which will be useful for all types of exercises. As well as the dictionary format - what is the movement called in the classical exercise and what in the Bulgarian-based exercise.

The bibliography is quite extensive and this is one of the advantages of the dissertation.

The abstract corresponds in meaning and content to what is written in the dissertation. The bibliography counts 236 sources, of which 134 are printed editions and the rest are internet sources.

The cited contributions fully correspond to the work done by the doctoral student. I would emphasize some of them: study of the motor apparatus of the human body in relation to the dance movement in the exercise (2); analysis of the specificity of the exercise based on the Bulgarian folk dance (1) and different types of exercise (3); author's methodology for creating exercises and exercises based on the Bulgarian folk dance (5).

Three articles have been published on the subject of the dissertation:

- Bratoeva, Margarita. Bulgarian traditional dance as a basis for creating the exercise. Conference paper In: Music and Dance. Traditions and Modernity, UI "Neofit Rilski", Blagoevgrad, 2017, pp. 140-149.
- Bratoeva, Margarita. The exercise based on the Bulgarian folk tan. Prerequisites for the emergence and construction methodology. – In: e-journal VFU, "Chernorizets Hrabar" VSU, 2019, No. 12.
- Bratoeva, Margarita. The exercise based on the Bulgarian folk dance. Brief history and specifics. – In: Musical horizons, 2019, No. 7, pp. 17-19.

I believe that Margarita Bratoeva's dissertation is a contribution, especially from the point of view that for the first time the exercise on the basis of the Bulgarian folk dance is examined in detail - not only as a series of dance movements and combinations, but also in relation to the loads on the skeletal system, muscles and tendons. The comparisons between the classical exercise and the one in the Bulgarian folk dance are also useful, as well as the exercise models proposed by M. Bratoeva with different orientations - for warm-up and pleasure in amateur ensembles that do not train every day; for professional ensembles, where the exercise is daily

and foresees a greater workload; in the training of university students, with which, in addition to mastering the movements, a detailed analysis of their teaching methodology is also required.

From the point of view of the above, I propose to the highly respected Scientific Jury to award Margarita Bratoeva the educational and scientific degree "Doctor" in professional direction 8.3. – Music and dance art.

04/3/2023

Prof. of Ph.D. Anelia Yaneva,
Southwest University "Neofit Rilski",
Institute for Arts Research at BAS